

ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО: ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА

УДК 930.22(477)«17/19»

Тетяна Гаращук

**ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ДОКУМЕНТАМИ
У ДВОРЯНСЬКИХ ДЕПУТАТСЬКИХ ЗІБРАННЯХ В УКРАЇНІ
(кінець XVIII – початок XX ст.)**

Організація роботи з документами в дворянських депутатських зібраннях на території України кінця XVIII – початку XX ст.

Визначений порядок роботи з документами у дворянських депутатських зібраннях на території України кінця XVIII – початку XX ст. Основним способом систематизації документів було формування їх у справи та використання значної кількості реєстраційних форм. Справи формувалися за хронологічною, номінальною та іменною ознаками.

Ключові слова: організація діловодства, формування справ, обліково-реєстраційні форми, звіти про рух справ.

Определен порядок работы с документами дворянских депутатских собраний на территории Украины конца XVIII – начала XX века. Основным способом систематизации документов было формирование их в дела, а также использование значительного количества регистрационных форм. Дела формировались за хронологическим, номинальным, именным принципом.

Ключевые слова: организация делопроизводства, формирование дел, отчетно-регистрационные формы, отчеты о движении дел.

The main way to organize documents in their formation was the case and use a large number of registration forms. Cases were formed in chronological order and the nominal principle.

Key words: office organization, the formation of cases, accounting and registration forms, statements of cases.

Організація роботи з документами в губернських дворянських депутатських зібраннях (далі – ДДЗ) та губернських предводителів дворянства в Російській імперії, в яку тоді входила Україна, визначалася відповідно до їх структури та функцій, адже юридично це були дві окремі установи з точно визначеною компетенцією. Проте фактично документи одного і того ж змісту надходили на адресу або губернського маршала, або депутатського зібрання і потрапляли до канцелярії, що обслуговувала разом обидві установи. Офіційно це була канцелярія дворянського депутатського зібрання, і губернський предводитель із загальної кількості службовців, склад яких був у межах 6–21 особи, мав лише одного діловода¹.

Основним законодавчим актом, який містив низку важливих положень, що регламентували діяльність ДДЗ, була «Жалувана грамота дворянству». Службовці в роботі керувалися також «Генеральним регламентом». Підтвердженням цього може служити розгляд питання у Чернігівському ДДЗ від 18 березня 1798 р. про звіль-

нення від приказних справ у «першу Страсну неділю посту, Сирну та Святу», при цьому поси- лались на його норми².

Порядок роботи з документами в ДДЗ визначала колегіальна система їхньої організації, яка передбачала таку послідовність: підготовка справи до слухання, фіксування процесу та результату обговорення, підготовка документів-відповідей (виконання). Для виконавчих та інших вихідних документів додавався етап надсилки. Хоча зазначені етапи і не були чітко виокремлені в законодавстві, яким керувалися ДДЗ, проте будь-який документ необхідно створити і він мав надійти в установу, його зобов'язані були прийняти на розгляд, визначити вирішення порушених у ньому питань, опісля цей документ чи його копія десь відкладалася, а після закінчення строку зберігання їх знищували чи зберігали далі.

При розгляді технології роботи з документами у ДДЗ чітко прослідковується, що кожний документ, який надходив на розгляд спочат-



ку обов'язково реєструвався. У його правому верхньому куті вказувалася дата отримання та ставився підпис, а в лівому верхньому куті – реєстраційний номер. Після цього здійснювалася підготовка до слухання: складання довідки («справки»). До 60-х років XIX ст. домінував колезький порядок створення документів. Він полягав у тому, що на початку тексту документа повторювалося все попереднє листування, що його стосувалося і внаслідок якого його було створено. Пізніше цей порядок було замінено на підготовку довідки, в якій подавався короткий витяг із усіх документів із вказівкою на дати та номери. Вона отримала назву «екстракту», але і в такому випадку справи сягали величезних розмірів³.

Оскільки мета діяльності ДДЗ – це складення і ведення родовідної книги, кожний, хто домагався дворянства, повинен був пред'явити комісії (саме так на початку своєї діяльності називалися дворянські депутатські зібрання) документи, які давали йому підстави вважати себе дворянином. Документи на дворянство необхідно було подавати разом з «прошенням» про їхній розгляд. «Прошення» «прозьба» – це письмове клопотання приватної особи, яке відповідало офіційно встановленій формі і складало основну частину документів, що надходили на розгляд у депутатські зібрання. Термін «прошення» почав вживатися з XVIII ст. і замінив «чолобитну».

Вивчення вхідних реєстрів ДДЗ, зокрема Волинського, засвідчило, що у них слово «прозьба» чи «прошення» не вживалося, тобто документи приймалися без заяви. За 1800–1808 рр. депутати прийняли на розгляд 5867 документів від родів, які хотіли підтвердити своє шляхетне походження⁴. А дослідження документів із фонду Чернігівського ДДЗ показало зворотнє: документи на дворянство приймалися з «прошенням». Документи, визнані зібранням недостатніми, поверталися заявнику, в журналі робився такий запис: «отдать просителю оное прошение с подписью»⁵.

Згідно з іменним указом, оголошеним Сенатом 12 грудня 1796 р., «прошення» мало бути підписаним однією людиною. Якщо воно підписувалось одночасно двома особами, то його спалювали. Люди, які подавали останні «прошення», підлягали «законному взисканію»⁶. У документах фонду Волинського ДДЗ віднаходимо підтвердження дієвості цього закону. Указом Сенату № 4575 від 25 листопада 1876 р. залишено без розгляду постанову Волинського ДДЗ про «сопричисление» Домініка та Івана до роду Левандовських, оскільки ці дворяни подали

у зібрання спільне «прошення», а не кожний окреме. Усі документи не тільки залишено без розгляду, але й повернуто у зібрання⁷. Приводів, через які повертали «прошення» без розгляду, було безліч. Наприклад, ім'я в «прошенні» вказано одне, а в документі воно було подвійним. Складається враження, що Сенат використовував будь-яку причину, навіть незначну, для того, щоб відмовити заявнику в дворянстві.

Особлива увага приділялася отриманню реєстрації, розгляду та виконанню указів Сенату. Спочатку указ розпечатувався, потім реєструвався. На указі, одержаному із з Герольдії, у Волинському ДДЗ у правому верхньому куті або посередині лівого берега робилася відмітка про те, коли він отриманий, наприклад «пол: 31 авг. 1823 года», а у правому верхньому куті ставився номер, за яким записаний у книгу. Після реєстрації у вхідному реєстрі укази вносилися в «докладной реєстр». Останній віднаходимо у фонді Чернігівського ДДЗ. Він друкованого формату під назвою «Докладной реєстр Черниговского дворянского депутатского собрания указам Правительствующего Сената, Герольдии и Временного присутствия ее за 1845 год». У ньому перша колонка – номер за порядком, друга – дата отримання, третя – зміст самого документа і звідки надійшов, четверта – резолюція, п'ята – (у ній одна частина – коли оформлено протокол чи журнал, друга – «когда послали отпуски и за каким номером») ⁸. «Докладной реєстр» заповнено одним почерком та чорнилом, гарним і розбірливим. Окрім указів, тут записано і документи чи справи, що поверталися з Сенату, а також запити на справи.

Укази з Сенату щодо Герольдії в журналі посідали особливе місце. По-перше, їх написано однією і тією ж людиною протягом усього року (одним почерком), по-друге, одним і тим же чорнилом, дуже насиченим. Запис усіх інших документів вівся різними почерками і колір їх тьмянний, іноді ледве можна прочитати. Очевидно, укази спеціально записували якимось дорогим чорнилом, щоб і через тривалий час їх можна було легко прочитати.

Укази з Сенату комплектувалися за датами їх надходження їх у дворянське депутатське зібрання. А підшивалися вони за роками видання. Це видно із нумерації, що присвоювалася при надходженні у Волинське ДДЗ. Наприклад, за № 145 розміщено № 149, при цьому зроблено такий запис: «Указы на страницах 146, 147, 148 перенесены под 29 и 30 годы в этой же книге»⁹. На указах чи запитах із Сенату іноді зверху



посередині робилася відмітка «весьма нужное», це стосувалося тих, які містили інформацію про вилучення роду із родовідної книги і потребували негайної реакції у вигляді відповіді¹⁰.

Із середини 30-х років XIX ст. на указах робилося ще більше відміток, наприклад, ставився номер найпершого протоколу («определенія») та рік його затвердження. Якщо при указі водночас поверталися документи на дворянство у зібрання і їх забирали самі дворяни, то на ньому робилася відмітка такого змісту: «Присланные при сем документы о дворянском происхождении рода..., из дворянского собрания получил июля 21 дня 1832 года Коллежский регистратор...»¹¹. Укази з Герольдії у зібрання доставляла спеціально створена для цього експедиція; коли іноді їх надсилали поштою, тоді на указі це вказувалося, наприклад: «получено дня 13 июня 1832 г. с почты»¹².

Відома російська дослідниця Т. В. Виноградова, вивчаючи організацію діловодства в губернських адміністративних установах Російської імперії, зазначила, що після 1837 р. реєстрація документів відбувалася в «загальний реєстр вхідних паперів» та в «приватний реєстр вхідних паперів». Хоча такий поділ був характерним для реєстрації документів у міністерствах. Можливо, у зв'язку з ускладненням структури канцелярій правління така реєстрація стала характерною і для них. Багаторазова реєстрація при передачі документа із підрозділу в підрозділ пояснювалася прагненням не втратити документ. Відповідно, у лівому верхньому куті, де традиційно відводилося місце для позначення вхідного номеру, на документах, як правило, міститься два номери: над і під рискою. Перший – це вхідний номер за загальним реєстром, в який вносились усі документи, що надходили, другий – по приватному реєстру відділення»¹³. З середини 40-х років XIX ст. на указах, окрім дати, підпису та номеру «определения» ставився номер справи, наприклад, «к делу № 53». У верхньому лівому куті ставились два номери через дріб, наприклад 482/42. У лівому нижньому куті указу передавався його короткий зміст. На деяких указах про затвердження в кінці є написи про увідомлення, наприклад у № 1209 від 22 лютого 1850 р.: «Настоящий указ ПС мне объявлен и возвращенные при оном документы я получил. Дата и подпись»¹⁴. Із зворотного боку указу робилися відмітки про виконання, наприклад, «Исполнено 21 марта 1850 г. № 2208»¹⁵; «Рапорт 25 марта за № 3510 в Вол. губ. правл. за № 3509»¹⁶.

Основним способом систематизації документів, що надходили у ДДЗ, було формування їх у справи та використання значної кількості реєстраційних форм. Розподіл документів за справами мав свої особливості, провідним принципом його був номінальний та іменний. При формуванні справ за номінальною ознакою, тобто за видами документів, ураховувались й інші ознаки: хронологічна, географічна, алфавітна, тематична.

Так, у фондах ДДЗ відклалась, передусім, значна кількість особистих справ дворян за родами. Заголовок справи передавав її короткий зміст. Він писався на обкладинці; крім того, на ній вказувалася назва установи. Наприклад: «Волыньское дворянское дупутатское собрание»; дело «О дворянском происхождении рода Авринских». Ще на обкладинці вказувалися дати початку та закінчення справи. Особливістю було те, що справи мали подвійну нумерацію. Обов'язковим був номер «за алфавітом», який зазначався зверху обкладинки. У деяких справах проставлявся іще один номер внизу – біля дати початку справи. При детальному розгляді справи виявилось, що другий номер був номером протоколу, в якому розглядався певний рід.

До справи про дворянське походження складався внутрішній опис документів. У ньому вказувалися документи у тому порядку, в якому вони розміщувалися у справі, їхня повна назва та кількість сторінок. Описи у справах є звичайні і подвійні. Подвійний опис складався із двох частин, перша – документи справи, друга – документи самого роду, якщо такі є у справі¹⁷. Кожна справа містила родове дерево даного роду, іноді зображення його герба та всі документи про клопотання й затвердження в дворянстві, копії або оригінали. Кожна справа обов'язково містила ініціативний документ, з якого вона формувався. Зазвичай це було «прошеніє» дворянина про затвердження у дворянстві чи про видачу посвідчення про його дворянське походження. Наприклад, у справі «О дворянском происхождении рода Авринских» є «прошеніє» дворянина про видачу йому посвідчення про його дворянське походження для пред'явлення його в банк «при залоге имения». У правому верхньому куті «прошенія» наявні дата його отримання (10 квітня 1891 р.) та підпис того, хто його отримав. У лівому верхньому куті – подвійна нумерація № 337/198, очевидно, що це номер за загальним реєстром та номер по столу, бо на самій обкладинці справи вказано, що вона проходить по першому столу. На зворотному боці



«прошення» написано – «справка», в якій зазначено були посилання на закони Російської імперії, а нижче: резолюція «Выдать просимое удостоверение» та дата 11 травня 1891 р. З моменту надходження «прошення» і до його задоволення пройшов місяць¹⁸.

Порядок розгляду справи на засіданні зібрання передбачав обов'язкову підготовку справи до слухання, щоб дати можливість попередньо вивчити питання, що підлягало обговоренню. В експедиціях та столах збиралися всі дані, що стосувалися даної справи, довідки, закони, і на їхній основі складалася доповідна записка чи «справка». Розглядаючи справи ДДЗ, доходимо висновку, що при підготовці до розгляду їх готувалися «справки», які активно використовувалися, адже в протоколах та журналах засідань вживалися такі терміни: «а по справке оказалось». З указів, що надходили із Сенату видно, що при розгляді справ про дворянське походження там використовували складені записки, бо зустрічаємо такі записи: «Герольдия, слушав записку из дела...» або «Герольдия, слушав дело, представленное при рапорте собрания...».

Після того, як справу було підготовлено до слухання, її виносили для доповіді і прийняття рішення. На засіданні доповідав секретар. Рішення прийняте по його справі записувалося в настільний та докладний реєстри. Хід засідання та прийняття рішення відображалися в журналах засідань та протоколах. Слід зазначити, що тільки Волинське ДДЗ вело і журнали, і протоколи, чітко розрізняючи їх за функційним призначенням. Суть понять «журнал засідань» та «протокол засідань» розкрив у своїй праці В. Вельдбрехт, зазначивши, що першим є книга «образующаяся их соединяемых вместе журналов заседаний каждого присутственного дня», тобто в ньому відображалася усе, що в певний момент відбувалося, розглядалося в присутствії, а другий, на його думку, складався «по делам решительным, где приговор заключает в себе какое-либо существенное распоряжение или решение»¹⁹.

У Волинському ДДЗ окремо велися журнали засідань та протоколи. В журналі розглядалися всі справи, що виносилися на певний день. А протоколи склалися тільки до справ про клопотання та затвердження, про видачу свідоцтв дворянам або у разі незатвердження у дворянстві.

У Чернігівському ДДЗ взагалі не вживався термін «журнал засідань». Тут велися тільки протоколи зібрання. Наприклад, справа № 44 «Протоколи собрания 1798 г.» фактично є жур-

налом засідань, оскільки відображала усе, що відбувалося в присутствії²⁰. Справа № 3 є справжнім протоколом. Вона називалася «Постановления (протоколы) дворянского собрания за 1784–1796 pp.» і торкалася розгляду документів на дворянство²¹. У Чернігівському ДДЗ збереглися «Постановления (протоколы) об отказе ищущим дворянство за 1784–1789 гг.»²². Тобто окремо формувалися у справи протоколи про затвердження і відмову в дворянстві. У Волинському ДДЗ усі протоколи формувалися в одну справу, але тут створювалося величезна кількість реєстрів та описів, за якими можна було визначити чи хтось затверджений у дворянстві чи ні.

У документах фонду Київського ДДЗ згадуються як журнали засідань, так і протоколи. Проте при детальнішому розгляді цього питання було з'ясовано, що ті справи, на яких було написано «журнал засідань», виявилися протоколами, оскільки в них розглядалися тільки дворянські клопотання про затвердження у дворянстві. Свідченням того, що це не журнал засідань, а протокол служить те, якими словами він розпочинався: «По указу ея императорского величества киевский губернский предводитель дворянства, уездные и окружные дворянские депутаты рассматривали доказательства на дворянство, представленные от жительствоющих...»²³. Наявні справи, які можна назвати протоколами; цьому відповідає, наприклад, назва «Определения за 1835 год»²⁴.

Систематизація справ у ДДЗ відбувалася шляхом створення обліково-реєстраційних форм: настільних реєстрів справ, алфавітних реєстрів справ, описів справ тощо. Одним з основних документів облікового характеру є настільний реєстр справ. У цьому документі фіксувалися відомості щодо початку та завершення формування справи певного столу, відзначався результат роботи за документами справи. Вхідний та настільний реєстр справ є схожими між собою, але вхідний складався на один діловодний рік. Наприклад, «Регистр входящих документов по 3 и 4 столу. Нач. 1869 г.» складався із таких розділів (граф): 1. Час отримання документа (рік, місяць та день); 2. Номер; 3. Зміст документа; 4. Резолюція губернського предводителя дворянства; 5. Коли було виконано. Проте не всі графи було заповнено, скрізь відсутня резолюція предводителя. На першому аркуші цієї справи було написано «Докладной регистр 3 и 4 столов на 1869 год», він містив усього 17 справ²⁵. Настільний реєстр відрізнявся від вхідного, вихідного та докладного тим, що укладався не на один, а на декілька



років. Наприклад, «Настольний регистр за 1924–1826 гг.». У ньому подавалися такі відомості: 1. Номер за порядком; 2. Дата отримання документа; 3. Вихідний номер цього документа із установи; 4. Дата відправлення документа із установи; 5. Короткий зміст; 6. Що зроблено по справі; 7. Коли і за яким номером надіслана відповідь із зібрання²⁶.

Н. О. Леміш, яка досліджувала організацію діловодства в органах державної влади Чернігівської губернії, зазначила, що настільні реєстри відрізнялися від книг реєстрації поточних документів тим, що нумерація справ у них мала наскрізний характер упродовж кількох чи кільканадцяти років, на відміну від реєстрів вхідних чи вихідних, де нумерація починалася заново кожного наступного календарного року²⁷. Проте настільний реєстр Волинського ДДЗ за 1824–1826 рр. не має наскрізної нумерації. У ньому кожен рік пронумерований заново. Так, наприклад, за 1825 р. було записано 667 документів, за 1826 – 449²⁸. Тобто кожен рік оформлявся окремо, а потім кілька років поспіль підшивалися в одну книгу.

Ще один вид вихідної реєстраційної форми віднаходимо у фонді Чернігівського ДДЗ, який має назву «Книга для росписок в получении пакетов из Черниговского дворянского депутатского собрания, отправляемых на 1845 год». Облікова форма у цій книзі складалася з декількох граф:

- дата;
- кому чи куди відправляли;
- підпис того, хто отримував.

На одного адресата могло бути декілька вихідних номерів. Очевидно, документи накопичувались, після чого їх відправляли²⁹.

Цікавою є справа (зберігається у фонді Чернігівського ДДЗ) «Постановления, протоколы, выписки, ведомости и реестры исходящих бумаг за 1784–1796 гг.» яка складається з декількох справ, що зшиті в одну. У ній є «Протоколи отпускам из дворянского собрания дворянам свидетельств за декабрь 1784 года». Таких свідоцтв за грудень було видано 196. Вписувалось прізвище, чин, дата отримання та ставився підпис людини, що отримувала його³⁰. За жовтень 1786 р. заведено «Киевского наместничества дворянского собрания протокол отхожим делам», в якому зафіксовано в основному свідоцтва на дворянство (дворяни самі їх забирали, про що свідчать їхні підписи), іноді за 4 свідоцтва розписувалася одна і та ж людина, а також «предложения» повітовим депутатам, де у примітках написано: «оправлено солдатом»³¹. Окрім «протоколу отхожим делам»

вівся «Реестр отходящим из дворянского собрания предложениям и свидетельствам за октябрь 1786 года», в якому було записано усю вихідну кореспонденцію, що і в попередньому журналі тільки з різницею у тому, що були відсутні підписи тих, хто отримував документи, зроблено відмітку канцеляристом про те, хто прийняв (прізвище) і написано «отданно»³².

Слід відзначити, що вихідна кореспонденція відправлялася окремо із дворянського зібрання та від губернського предводителя, про що свідчать назви, наприклад: «Протокол отпускаемым от губернского предводителя дворянства Иваненка рапортам и предложениям»; «Протокол отпускаемым из дворянского собрания свидетельствам и другим отпускам». Очевидно, що з канцелярії губернського предводителя відсилалися «сообщения», «предложения» та рапорти повітовим предводителям. А з дворянського зібрання надсилалися свідоцтва на дворянство, а також велося листування з губернським правлінням та Сенатом. Незважаючи на те, що ДДЗ було визнано колегіальним органом, який безпосередньо підпорядковувався Сенату, при детальнішому дослідженні виявилось, що це підпорядкування не скрізь було однаковим. Наприклад, укази із Сенату про затвердження чи відмову у дворянстві безпосередньо надходили у Волинське та Київське ДДЗ та формувалися у справі за хронологічною ознакою (за роками). А у Чернігівське ДДЗ вони надсилалися через губернське правління. Причому, ці укази стосувалися призначення секретарів дворянства, порядку надання чиновникам зібрання атестатів та документів, що свідчать про їхню службу³³. Жодного указу про затвердження чи вилучення із дворянства певних родів не виявлено, очевидно, вони залишалися у губернському правлінні, куди надходили із Сенату. У Волинське ДДЗ із губернського правління надходили тільки «предложения». У документах фонду Чернігівського ДДЗ віднаходимо докази того, що губернське правління надсило укази: «Малороссийское дворянское собрание, слушав указ из Малороссийского губернского правления...», при цьому до нього було додано копію указу із Сенату про те, що всі «прошения» слід приймати тільки на гербовому папері. Заслухавши ці укази, дворянське зібрання прийняло рішення про те, що Малоросійському губернському правлінню треба рапортувати про отримання указу³⁴. Волинське ДДЗ рапортувало тільки Сенату, а губернському правлінню надсило «предложения».



Про кількість справ, які надходили у дворянське зібрання та виходили з нього необхідно було звітувати губернському правлінню, яке в свою чергу збирало відомості з усіх присутствених місць та надсилало їх кожного року у міністерство внутрішніх справ. Додавалися спеціальні форми, які слід було заповнювати. Звіти (у вигляді таблиць мовою оригіналу) подаємо нижче.

29 січня 1835 р. з управління чернігівського генерал-губернатора надійшла вказівка на те, що звіти «присутственными местами» подаються невчасно та часто не відповідають установленій формі. Більше того, міністерству внутрішніх справ слід подавати «род и свойства» цих справ. І додавався зразок двох нових форм. Одна – «Ведомость о количестве бумаг за 1834 год», друга – «Ведомость о положении дел за 1834 год». По другій відомості всі справи розділялися на: «гражданские», «следственные, уголовные», «содержащихся арестантов». Таким чином, з 1 січня 1834 р. по 1 січня 1835 р. із Чернігівського ДДЗ кількість вихідних паперів становила 1884, невіршених справ – 62; з 1 січня 1838 р. по 1 січня 1839 р. кількість їх становила 1949, невіршених паперів – 172, невіршених справ – 3³⁵. Отже, якщо довіряти цим викладеним звітам, маємо тенденцію до збільшення вхідних та вихідних документів та зменшення кількості невіршених справ.

У підсумку, слід зазначити, що організація роботи з документами у ДДЗ на території України була розписана та регламентована загальними законодавчими актами. Проте на місцях у ній були свої відмінності та особливості. Для усіх без винятку зібрань було характерним формування документів у справи та використання значної кількості реєстраційних форм, але принципи формування справ були відмінними. В основу був покладений хронологічний та алфавітний принципи. Реєстраційні форми часто дублювали одна одну. Організація документів у діловодстві дворянських депутатських зібрань в основному відбувалась за іменною та номінальною ознаками.

¹ Коваленко О. Невідома праця Павла Федоренка «Архіви Чернігівського шляхетства» // Студії з архів. справи та документознавства. – 1996. – Т. 1. – С. 133–134.

² Держархів Чернігівської обл., ф. 133, оп. 1, спр. 44, арк. 7.

³ История делопроизводства в СССР : учебное пособие / под ред. доц. Я. З. Лившица и доц. В. А. Цикулина. – М., 1974. – С. 42.

⁴ Держархів Житомирської обл., ф. 146, оп. 1, спр. 34.

⁵ Держархів Чернігівської обл., ф. 133, оп. 2, спр. 4, арк. 1.

⁶ ПСЗ 1, т. 24. № 17636.

⁷ Держархів Житомирської обл., ф. 146, оп. 1, спр. 25, арк. 1163.

⁸ Держархів Чернігівської обл., ф. 133, оп. 1, спр. 322.

⁹ Держархів Житомирської обл., ф. 146, оп. 1, спр. 3, арк. 158–159.

¹⁰ Там само, арк. 137.

¹¹ Там само, спр. 4, арк. 33.

¹² Там само, арк. 38.

¹³ Виноградова Т. В. Организация делопроизводства губернских административных учреждений Российской империи в первой половине XIX века : на материалах Олонецкой губернии: дис.... канд. ист. наук. – 05.25.02 / Т. В. Виноградова. – М., 2004. – С. 131–132.

¹⁴ Держархів Житомирської обл., ф. 146, оп. 1, спр. 14, арк. 26 зв.

¹⁵ Там само, арк. 63.

¹⁶ Там само, арк. 220.

¹⁷ Там само, спр. 611.

¹⁸ Там само, спр. 614, арк. 1.

¹⁹ Вельдбрехт В. Общие основания русского делопроизводства с приложением основных его форм. – СПб., 1854. – С. 28–30.

²⁰ Держархів Чернігівської обл., ф. 133, оп. 1, спр. 44.

²¹ Там само, спр. 3.

²² Там само, спр. 2.

²³ Держархів Київської обл., ф. 782, оп. 2, спр. 89 а, арк. 3.

²⁴ Там само, спр. 297.

²⁵ Держархів Житомирської обл., ф. 146, оп. 1, спр. 547, арк. 1.

²⁶ Там само, спр. 541, арк. 1.

²⁷ Леміш Н. О. Организация діловодства в органах державної влади Чернігівської губернії (1802–1856 рр.) : дис. ... канд. іст. наук. – 27.00.02. – К., 2009. – С. 136.

²⁸ Держархів Житомирської обл., ф. 146, оп. 1, спр. 541, арк. 353 зв., 532 зв.

²⁹ Держархів Чернігівської обл., ф. 133, оп. 1, спр. 323.

³⁰ Там само, оп. 2, спр. 4, арк. 35–41 зв.

³¹ Там само, арк. 46зв., 49.

³² Там само, арк. 68.

³³ Там само, спр. 257.

³⁴ Там само, спр. 44, арк. 359.

³⁵ Там само, спр. 246, арк. 43, 69.



ДОДАТКИ ЗВІТІВ У ФОРМІ ТАБЛИЦЬ

ВЕДОМОСТЬ о делах оконченных и неоконченных по Малороссийскому Черниговскому дворянскому депутатскому собранию с 1 ноября 1826 по 1 ноября 1827 года.

Наименование мест	К 1 ноября 1826 года оставалось неисполненных	С 1 ноября 1826 по 1 ноября 1827 года вновь вступило	К 1 ноября 1827 года осталось неисполненных	В течении года исходящих было
По дворянскому депутатскому собранию	59	294	88	265

Держархів Чернігів. обл., ф. 133, оп. 1, спр. 246, арк. 4.

ВЕДОМОСТЬ о делах оконченных и неоконченных по Малороссийскому Черниговскому дворянскому депутатскому собранию с 1 ноября 1827 по 1 ноября 1828 года.

Наименование мест	К 1 ноября 1827 года оставалось неисполненных	С 1 ноября 1827 по 1 ноября 1828 года вновь вступило	К 1 ноября 1828 года осталось неисполненных	В течении года исходящих было
По дворянскому депутатскому собранию	88	293	81	300

Держархів Чернігів. обл., ф. 133, оп. 1, спр. 246, арк. 7.

ВЕДОМОСТЬ о делах оконченных и неоконченных по Малороссийскому Черниговскому дворянскому депутатскому собранию с 1 ноября 1828 по 1 ноября 1829 года.

Наименование мест	К 1 ноября 1828 года оставалось неисполненных	С 1 ноября 1828 по 1 ноября 1829 года вновь вступило	К 1 ноября 1829 года осталось неисполненных	В течении года исходящих было
По дворянскому депутатскому собранию	81	365	84	362

Держархів Чернігів. обл., ф. 133, оп. 1, спр. 246, арк. 9.

Із таблиць видно як кількість справ, що надходили до зібрання та виходили з нього, зростала з кожним роком.

З 31 грудня 1829 р. форма звіту ускладнилася, замість однієї форми тепер слід було заповнювати дві:



ВЕДОМОСТЬ о числе вступивших и вышедших бумаг или номеров по Малороссийскому Черниговскому ДДС с 1 ноября 1828 по 1 ноября 1829 года.

Наименование мест	Осталось неисполненных к 1 ноября 1828 года	К тому по 1 ноября 1829 года поступило	Итого	Из сего числа исполнено по 1 число ноября 1829 года	За тем к 1 ноября 182[9] года	Изшедших номеров с 1 ноября 1828 года по 1 ноября 1829 года
По дворянскому депутатскому собранию	32	670	702	665	37	1596

Держархів Чернігів. обл., ф. 133, оп. 1, спр. 246, арк. 14.

ВЕДОМОСТЬ о делах решённых и нерешённых по Малороссийскому Черниговскому ДДС с 1 ноября 1828 по 1 ноября 1829 года.

Наименование мест	Осталось неисполненных к 1 ноября 1828 года	К тому по 1 ноября 1829 года поступило	Итого	Из сего числа решено по 1 число ноября 1829 года	За тем к 1 ноября 182[] года осталось нерешённых	
					Собственно за теми местами, кои в сей ведомости показаны	За прочими местами и лицами
По дворянскому депутатскому собранию	49	34	83	9	74	-

Держархів Чернігів. обл., ф. 133, оп. 1, спр. 246, арк. 14 зв.

ВЕДОМОСТЬ о числе вступивших и вышедших бумаг или номеров по Малороссийскому Черниговскому ДДС с 1 ноября 1830 по 1 ноября 1831 года.

Наименование мест	Осталось неисполненных к 1 ноября 1832 года	К тому по 1 ноября 1833 года поступило	Итого	Из сего числа исполнено по 1 число ноября 1831 года	За тем к 1 ноября 1831 года	Изшедших номеров с 1 ноября 1830 года по 1 ноября 1831 года
По дворянскому депутатскому собранию	38	698	736	693	43	1634

Держархів Чернігів. обл., ф. 133, оп. 1, спр. 246, арк. 24.



ВЕДОМОСТЬ о делах решённых и нерешённых по Малороссийскому Черниговскому ДДС с 1 ноября 1830 по 1 ноября 1831 года.

Наименование мест	Осталось неисполненных к 1 ноября 1830 года	К тому по 1 ноября 1830 года поступило	Итого	Из сего числа решено по 1 число ноября 1833 года	За тем к 1 ноября 1831 года осталось нерешённых	
					Собственно за теми местами, кои в сей ведомости показаны	За прочими местам и лицами
По дворянскому депутатскому собранию	50	9	59	8	51	-

Держархів Чернігів. обл., ф. 133, оп. 1, спр. 246, арк. 24 зв.

ВЕДОМОСТЬ о числе вступивших и вышедших бумаг или номеров по Малороссийскому Черниговскому ДДС с 1 ноября 1832 по 1 ноября 1833 года.

Наименование мест	Осталось неисполненных к 1 ноября 1830 года	К тому по 1 ноября 1831 года поступило	Итого	Из сего числа исполнено по 1 число ноября 1831 года	За тем к 1 ноября 1833 года	Изшедших номеров с 1 ноября 1832 года по 1 ноября 1833 года
По дворянскому депутатскому собранию	100	682	782	658	124	926

Держархів Чернігів. обл., ф. 133, оп. 1, спр. 246, арк. 29.

ВЕДОМОСТЬ о делах решённых и нерешённых по Малороссийскому Черниговскому ДДС с 1 ноября 1832 по 1 ноября 1833 года.

Наименование мест	Осталось неисполненных к 1 ноября 1832 года	К тому по 1 ноября 1833 года поступило	Итого	Из сего числа решено по 1 число ноября 1833 года	За тем к 1 ноября 1833 года осталось нерешённых	
					Собственно за теми местами, кои в сей ведомости показаны	За прочими местам и лицами
По дворянскому депутатскому собранию	70	32	102	44	58	-

Держархів Чернігів. обл., ф. 133, оп. 1, спр. 246, арк. 29 зв.